

FINNSAM INFORMATION

FINNSAM - *Finnbygder i samverkan*

Nummer 1 Årgång 21 2015

ISSN 2000-9399

Nästa FINNSAM-Information utkommer under juni 2015. Manusstopp 1 juni.

FINNSAM

För att underlätta samarbete, forskning och samordning av finnskogsaktiviteter startades nätverksorganisationen FINNSAM (Finnbygder i Samverkan) 1992.

Nätverket är öppet för alla som är intresserade av skogsfinnarnas kultur och historia.

FINNSAM arrangerar årligen en vår- och en höstkonferens, där finnskogsområdena turas om att vara värdar. På det sättet får FINNSAM-medlemmarna varje gång stifta bekantskap med ett nytt finnskogsområde i Sverige och Norge. Vanligtvis arrangeras årligen även en vinterkonferens med arkiv- eller ämnestema. Regelbundet utskickas medlemsbladet FINNSAM-information, med aktuella rapporter, protokoll och nyheter.

FINNSAM håller också i en mängd skogsfinska projekt, innefattande litteratur, byggnader, släktnamn, släktforskning och mycket annat.

Mer information om FINNSAM hittar du på www.finnsam.org

Plusgironr Sverige **646 27 77-1**
Bankkontonr i Postbanken Norge **0533.34.89440**
Medlemsavgift 2014 tv - privatperson och institution/förening: **100 resp. 300 SEK/NOK**

Kassör Anette Norberg, Västra Vargträsk 13, 921 92 LYCKSELE
Tel: 076-7632015 E-post: anette@vargtrask.se
Skogsfinska bibliografin: Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60. E-post: loherou@gmail.com
Forskarförteckning: Christina Norbäck, N:a Karlsholmsgt 4, SE-653 42 KARLSTAD
Tel: 0046 706518654 E-post: kulturproducent@gmail.com

Ledningsgrupp 2014/15 **Övre Mellannorrand**

Tord Eriksson, Tantogatan 71 läg 00630, SE-118 42 STHLM
Tel: 08-668 55 74. E-post: tord@kth.se
(suppl.) Maarit Kalela Brundin, Umeå
<maaritkalelabrundin@gmail.com>

Mellannorrand

(sammank.) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
Tel: (0)23-228 64. E-post: maud@finnbygden.se
(suppl.) Kjell Nordquist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa

Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA
Tel: (0)271-101 68. E-post: finnskogsmuseet@swipnet.se
(suppl.) Barbro Sindler, Falun <barbro.sindler-hult@telia.com>
Eva Jernqvist eva.jernqvist@gmail.com

(Adjungerad för Los-Orsa)

Bergslagen

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO
Tel: (0)19-14 05 08, 070-823 44 25. E-post:
hummelgruvan1970@gmail.com
(suppl.) Kenneth Norrgrann, Västerås <zinda@hotmail.se>

Tiveden

Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
Tel: (0)584-202 86. E-post: lena.gribing@telia.com
(suppl.) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland

vakant
(suppl.) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@telia.com>

Norge södra **Finnskogen**

Birger Nesholen, Norsk Skogfinsk Museum
Tel: +47-900 29 447. E-post: birger@skogfinskuseum.no
(suppl.) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jan@fennia.nu>

Norge norra **Finnskogen**

Mary G. Tangen, Nordholtvegen 34, 1349 Tørberget
Tel: +47-906 313 84. E-post: Marygtangen@hotmail.com
(suppl.) Steinar Vermundsdammen, <ste-verm@online.no>

Ansvarig utgivare för FINNSAM-info Maud Wedin

Meddelande från redaktören

Den i mars genomförda vinterkonferensen i Helsingfors förefaller ha varit givande. Jag hade inte tillfälle att delta. Och får nöja mig med att ta del av dokumentationen som kommer i nästa nummer av detta informationsblad. Jag har varit på en kulturreesa till Turkiet och besökte bl.a. Hagia Sofia; en av kristenhetens äldsta kyrkor. För oss nordbor kan det vara intressant att veta att på balustraden som omgärdar balkongen en trappa upp, har en viking ristat sina runor. Ett besök i Kappadokiens underliga landskap och dess moderna och mycket intressanta museum stod också på programmet.

Vi går mot ljusare tider. Snart vidtar utomhussäsongen med såväl vår- som höstkonferenser. Vi får först möjlighet att samlas igen vid den stundande vårkonferensen i Alfta-Rättvik. I förra numret skrev jag här på redaktörsplats något litet om arkeologins upptäckter inom den skogsfinnska kulturfären. På programmet vid vårkonferensen står en punkt om arkeologi. Mycket intressant, vilket givetvis också gäller programmet i övrigt som jag ser det.

I nästa nummer kommer kom sagt en rapport om vinterkonferensen i Helsingfors; med ett reportage om utställningen vid Finlands Nationalmuseum. Vidare kommer styrelsen att lämna information om ändrade planer för konferenserna under 2016.

* * * * *

Innehållet i detta nummer:

- Bokslut för verksamhetsåret 2014, Anette Norberg
- Vårkonferensen i Rättvik/Alfta 29-31 maj 2015, M Wedin, S Welinder o M Östberg
- Invigning av Finnskogsmuséet, Maths Östberg
- Den vita Rosens orden har tilldelats Tuula Eskeland
- Kalevalahus-Stiftelsens hundraårsmedalj har tilldelats Birger Nesholen
- Recension av boken "Marken brinner", Kjell Söderlund
- Höstkonferensen 2015 i Gräsmark

Jan-Erik Björk

Redaktör

Sjögrässtigen 4, SE-533 73 KÄLLBY
Tel: (0)510-54 13 04. E-post: janne.bjork1@telia.com

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften?

Styrelsen vill påminna om att du riskerar att gå miste om värdefull information mm om du inte betalar din medlemsavgift. För endast 100 kr som privatperson blir du medlem i ett stort nätverk för intresserade av skogsfinnska kultur och kan ta del i dess aktiviteter. Postgironummer visas på sidan 2 längst upp. Glöm inte att ange namn och ev. adressändring

Detta är den sista FINNSAM-info till de som inte har betalat medlemsavgiften för år 2015!

Finnsam - Finnbygder i Samverkan

Räkenskapsår 2014-01-01 - 2014-12-31

Balansrapport	Sverige (SEK)		Norge (NOK)	
	2014-01-01	2014-12-31	2014-01-01	2014-12-31
TILLGÅNGAR				
Fordringar	0	0	0	0
Kassa och bank	109 116	91 051	16 447	18 665
Summa	109 116	91 051	16 447	18 665
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital	81 526	81 526	15 447	12 331
Årets resultat	0	-10 965	0	2 017
Sigurd Anderssons Minnesfond	1 990	1 990	-	-
Bertilo Bergqvist Minnesfond	1 800	1 800	-	-
Konferensfond Norge			1 000	1 000
Bergslagen överskottsfond		9 369		
Kortfristiga skulder	23 800	7 331	0	0
Summa	109 116	91 051	16 447	15 348

Resultatrapport	Sverige (SEK)		Norge (NOK)	
	2 013	2 014	2 013	2 014
INTÄKTER				
Försäljning	4 725	1 850	200	0
Medlemsavgifter	19 901	19 400	2 900	2 000
Övriga ersättningar och intäkter	530	-8	0	0
Summa	25 156	21 242	3 100	2 000
KOSTNADER				
FINNSAM-info	11 357	10 373	0	0
Styrelsemöten		5 423		
Deltagande i konferenser	2 976	0	0	0
Hemsida	324	10 324		
Administration	4 939	3 300	0	0
Summa	19 596	29 420	0	0
Resultat före projekt	5 560	-8 178	3 100	2 000
PROJEKT				
Släktforskardagar underskott		-386		
Vinterkonf Karlskoga underskott		-500		
Örträskresa underskott		-2 640		
Höstkonf Katrineholm överskott överfört till fond		0		
Summa		-3 526		
RÄNTEINTÄKTER	1 055	739	16	17
ÅRETS RESULTAT	6 615	-10 965	3 116	2 017

Välkomna till FINNSAMs vårkonferens 29-31 maj 2015 i Alfta och Rättvik

Välkomna till vårens konferens som går av stapeln i Alfta och Rättvik.

Vi samlas för lunch fredagen 29 maj vid kursgården Gläntan i Mållångsta på Alfta finnskog, där vi också kommer att bo.

Därpå följer ett par föredrag om dendrokronologi och skogsfinskt byggnadsskick. Vidare får vi en kort presentation av finnbyn Gullberg innan vi tar egna bilar dit för en guidning. Där finns bl.a ett torpebrev från 1613 i original samt ett flertal hälsingegårdar. På kvällen äter vi middag och umgås.

Lördagen 30 maj tillbringas vi på Rättviks finnmark, med basläger i Bingsjö. Vi åker på utflykt i egna bilar till Finnbacka och Dalstuga. Alla tre byarna är i högsta grad levande än idag. Föredragsprogrammet innehåller teman som migration i ett bredare perspektiv samt musiktradition i Bingsjö (som ju är känt för sin årliga spelmansstämma). Vidare blir det vandringar i byarna som alla har intressanta gårdsmiljöer. Inte minst kronjuvelen, 1700-talsrian på Klockargården, är sevärd.

Efter middagen i Bingsjö samlas vi i kyrkan för en fortsättning i musikens tecken och avslutningsvis återvänder vi till vårt boende på Gläntan.

Söndagen 31 maj inleds med ett föredrag om den skogsfinska materiella kulturen. Detta åtföljs av FINNSAMs årsmöte. Efter lunch styr vi kosan mot Finnskogsmuseet i Skräddrabo och en förhandsvisning av den nya utställningen. Kl. 14 börjar invigningen av Finnskogsmuseet, med bl.a tal av Olle Westling.

Här följer preliminärt program samt mer info om anmälan och prisuppgifter. Uppdateringar kommer att finnas på FINNSAMs hemsida.

Väl mött önskar konferensgruppen

Maths Östberg, Stig Welinder och Maud Wedin

Del av den nya utställningen på Finnskogsmuseet i Skräddrabo, Alfta

Prel program för FINNSAMs vårkonferens i Alfta och Rättvik 29-31 maj 2015

Fredag 29 maj

- 11.00- Registrering och inkvartering på kursgården Gläntan i Mållångsta på Alfta finnskog
12.00 Lunch
13.00 Föredrag av Stig Welinder: Datering med årsvarv. Forskningshistoria
13.30 Föredrag av Bertil Israels: Dendrokronologi
14.30 Kaffepaus
15.00 Föredrag av Maths Östberg och Maud Wedin: Byggnadsskicket från skogsfinskt till svenskt
16.00 Föredrag av Gunvor Gustafson: Byn Gullberg på Alfta finnskog
16.30 Utflykt till Gullberg med egna bilar. Samåkning
19.00 Middag på Gläntan och trevlig samvaro

Lördag 30 maj

- Frukost
09.00 Föredrag av Stig Welinder: Rättviks finnmark
10.00 Egna bilar till Dalstuga och Finnbacka (språngfika). Danielsgården
13.00 Lunch i Bingsjö bystuga
14.00 Fotvandring genom Bingsjö
16.00 Kaffepaus
16.30 Föredrag av Kerstin Cassel: Folkvandringar och människor i rörelse
17.30 Promenad till Björnskalleudden
18.30 Middag i Bingsjö bystuga
19.30 Föredrag med musik av Peo Österholm, Börje Edenius och Lars Ljunggren:
Musiktraditionen i Bingsjö
Återresa till Gläntan i egna bilar

Söndag 31 maj

- Frukost och utcheckning
09.00 Föredrag av Magnus Elfwendahl: Den skogsfinska materiella kulturen genom arkeologin
10.00 Kaffepaus
10.20 FINNSAMs årsmöte
11.50 Lunch på Gläntan
12.50 Avfärd till Finnskogsmuseet i Skräddrabo
14.00 Invigningsceremoni. Kaffeservering

Gullberg, foto Jan-Erik Björk

Inbjudan till FINNSAMs vårkonferens i Alfta och Rättvik 29-31 maj 2015

Anmälan senast 8 maj, helst via e-post till Maud Wedin

E-post: maud@finnbygden.se
Adress: Bergalid 3
791 32 Falun
Tel: 023-22864 eller 070-6922864

Konferenskostnader inkl. luncher, middagar och fika.
Nedanstående priser är preliminära maxpriser och kan komma att sänkas, eftersom vi väntar på svar om ansökt bidrag. Uppgifter inför betalning skickas senare.

Hela konferensen	1300:- (inkl. logi och frukost i flerbäddsrum) 750:- (exkl. logi och frukost)
Fredag-lördag	900:- (inkl. logi och frukost) 625:- (exkl. logi och frukost)
Lördag-söndag	800:- (inkl. logi och frukost) 525:- (exkl. logi och frukost)
Endast lördag middagsbuffé).	350:- (inkl. guidning, inträde, lunch, fika och
Tillägg	Enbart föredrag kostnadsfritt 100:-/natt/pers. i dubbelrum. Begränsat antal 200:-/natt för enkelrum. Fåtal rum. Först till kvarn... Medtag sänglinne och handduk

---

Härmed anmäler jag mig till FINNSAMs vårkonferens i Alfta och Rättvik 29-31 maj 2015

Namn: _____
Adress: _____
Telefon: _____
E-post: _____

Hela konf. inkl. logi i flerbäddsrum: 1 300:- _____
dubbelrum: 1 400:- _____
enkelrum: 1 500:- _____
Hela konf. exkl. logi: 750:- _____
Fredag-lördag inkl. logi i flerbäddsrum: 900:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Fredag-lördag inkl. logi dubbelrum: 1 000:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Fredag-lördag exkl. logi: 625:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Lördag-söndag inkl. logi i flerbäddsrum: 800:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Lördag-söndag inkl. logi i dubbelrum: 900:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Lördag-söndag exkl. logi: 525:- _____ Ank: _____ Avr: _____
Endast lördag 350:- _____
Jag vill dela rum med _____
Jag önskar vegetarisk mat _____
Övriga önskemål _____

Invigning av Finnskogsmuseet

Söndagen den 31 maj kl 14.00
invigs den nya utställningen vid
Finnskogsmuseet i Skräddrabo
Bygdegård, Alfta.

Prel program

- Invigningstal av Olle Westling
- Visning av utställning, forskarplats och bibliotek
- Musikunderhållning
- Björnide och lekhörna för barnen
- Kaffe och saft med dopp

Hjärtligt välkomna!

Skräddrabo Bygdegårdsförening,
www.skraddrabo.se
Deisy Hellsén, tel 0271 530 21

Föreningen Finnskogsmuseet,
www.finnskogsmuseet.se
Maths Östberg, tel 070 566 01 68

Vägbeskrivning

Vi finns mitt i byn vid väg 50, 25 km söder om Alfta/Edsbyn, 75 km norr om Falun.

Sponsorer/delfinansiärer

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, BillerudKorsnäs AB, Ingenjörfirma Gösta Hedlund AB, ICA Alftahallen AB, Jan Hedman, Karl Hedin AB, Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Kulturfonden för Sverige och Finland, Landstinget Gävleborg, Leader Hälsingebygden, Lindblom o Co Ramlist AB, Nordanå Trä AB, Ovanåkers kommun, Rudmans Skogstjänst AB, Skräddrabo Förvaltnings AB, Sparbanksstiftelsen Nya, SP Fönster AB, Valbo Trä AB, Åke Pålsgård, Östanåsågen AB.

Ett stort tack även till alla leverantörer och ideellt arbetande krafter.

Tuula Eskeland har tilldelats Finlands Vita Ros orden

Tuula Eskeland har tilldelats Finlands Vita Ros ordens medalj av I. klassen. Orden instiftades 1919 och är Finlands främsta orden.

Medaljen tilldelades Tuula för hennes mångåriga insatser rörande finska språket och kulturen. Hennes insatser omfattar ett flertal verk samt artiklar i olika publikationer. Hon ingår i sammanslutningen för nordiska namnforskare. För FINNSAM:s medlemmar är hon kanske mest känd för sin avhandling med titeln öFra Diggasborrå til Diggasbekken. Finske stedsnavn på de norske finnskogene. Den lades fram 1994 för erhållande av dr.art.-graden. Den tidigare namnforskningen hade presenterat det insamlade materialet mer eller mindre som en namnsamling utan att problematisera ämnesområdet. Avhandlingen medförde i första hand ett betydande kunskapstillskott till namnforskningen om den norska finnmarken. Men den fick också ett mycket stort värde även utanför undersökningsområdet.

Tuula har tillhört FINNSAM:s nätverk under lång tid. Under åren har hon ofta fungerat som föreläsare vid FINNSAM:s konferenser. Ett återkommande ämne har varit de finska ortnamnen i de skandinaviska finnmarkerna.

Tuula är lektor emerita och har bl.a. varit verksam vid Finsk Afdeling, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Tuula Eskeland med den finske ambassadören

Tuula Eskeland med sina döttrar Lena och Tea

Tuula Eskeland med Finlands Vita Ros orden

Birger Nesholen har tildeles Kalevalahus-Stiftelsens hundraårsmedalj

Medaljen ble overrakt av Árpád Sailo i Kalevalahus-Stiftelsen. Stiftelsen ble etablert i 1950 av Alpo Sailo (Árpáds pappa). Bakgrunnen for Kalevalahus-Stiftelsen finner vi i Kalevalasällskapets historie. Kalevalasällskapet (Kalevalaseura) ble grunnlagt i 1911.

Alpo Sailo, som var en av initiativtakerne til Kalevalasällskapet og dets vice ordförande 1943-1954, ble så skuffet over at det aldri ble bygget noe Kalevalahus, at han etablerte Kalevalahus-Stiftelsen i 1950. Medaljen er Kalevalahus-Stiftelsens hundreårsminne-medalje for Alpo Sailos fødsel 14/11 1877.

Birger ble overrakt medaljen for den innsatsen han har nedlagt i samarbeid med finske håndverkergrupper som har drevet bygningsrestaurering på Finnskogen siden 1997, og med finske arkitekters oppmålingsarbeid av finsk byggeskikk på Finnskogen.

Birger har tilhørt FINNSAM under en lang följd av år. Han är för FINNSAM:s medlemmar kanske mest känd för sin forskning om och sina eminenta kunskaper om de skogsfinska karaktärsbyggnaderna. Han är för närvarande knuten till Norsk Skogfinsk Museum som öfaglig rådgiverö.

foton: Bo Hansson

Birger Nesholen med medaljen

Birger Nesholen och Árpád Sailo

Finnsams höstkonferens 2015

Tid: Fredag 4 september till söndag 6 september, (start och slut vid lunchtid resp. start- och slutdag).

Plats: Gräsmark, Värmland med förläggning i Gräsmarks kyrkby (Uddheden)

Prel. program: Gräsmarks hembygdsgård med finska karaktärsbyggnader mm.
Rundturer på syd-västra delarna av Gräsmarks finnskog samt Långnäs-Timbonäs finnskog.

Konferensen sker i samverkan med Gräsmarks Hembygdsförening och Långnäs-Timbonäs byalag. För arrangemanget svarar Finnsam och Solör-Värmland Finnkulturforening.

Utförligare program presenteras senare.

Hälsningar från arrangörsgruppen genom Bror Andersson

foton: Jan-Erik Björk

Bastu från Råbäcken

Rökstuga från Rintetorp

	Annus Nativitatis.	Decalog.	Symbol.	Or. Doim.	Personum
56. <u>Fältstugor</u>					
W					
	1718	x	x	x	x
P. <u>Muntz</u> <u>Muntz</u>	1699	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u> <u>Muntz</u>	1718	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1747	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1749	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1752	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1739	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1754	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1754	x	x	x	x
J. <u>Muntz</u>	1673	x	x	x	x

Utdrag ur husförhörlängden för Gräsmark, observera släktnamnet Pätlan näst nedersta raden

Stolpbod där Nol, Tiskartjärn

Recension av Marken brinner

Nedan följer en kortfattad recension av Marken brinner, en roman författad av Kjell Söderberg, mångårig medlem i FINNSAM.

Bibliotekstjänst, BTJ, recenserar
nyskriven litteratur åt biblioteken.

*”Marken brinner” är en historiskt
intressant bok skriven på ett vack-
ert och lyrisk språk - en mustig och
rik historieskrivning.*

*Jag hoppas att alla som är intresse-
rade av ’svenskhet’, svensk kultur
och svensk historia läser denna
kunniga och väl skrivna bok.*

Hela Cecilia Perssons uttalande
finns i BTJ nr. 5, 2015.

Bibliotekstjänst har bland annat till uppgift att läsa och recensera den litteratur man bedömer som intressant för biblioteken. Bibliotekstjänsts omdömen ska vägleda biblioteken bland de ca 10 000 romaner som kommer varje år.

Jan-Erik Björk